

Vaalantie 14
91700 Vaala
Puhelinvaihde (08) 5875 6000
kirjaamo@vaala.fi

23.2.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

VN/7835/2019

Kirjaamo
PL 31, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@lvm.fi

VAALAN KUNNAN LAUSUNTO VALTAKUNNALLISESTA LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMASTA

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää avoimella lausuntopyynnöllä lausuntoja luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2021-2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista, johon sisältyy viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointi.

Vaalan kunta on tutustunut valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnokseen sekä siihen liittyviin aineistoihin ja haluaa lausunnossaan kommentoida erityisesti seuraavia asioita: valtatie 22 merkitys tärkeänä Pohjois-Suomen itä-länsisuuntaisena maakuntakeskuksia yhdistävänä väylänä ja kansainvälisenä yhteytenä, rahoitus, toiminannallinen luokitus ja vuorovaikutus.

Valtatie 22 Oulusta Kontiomäen kautta Kajaaniin valtatie 6 jatkuva yhteys on Pohjois-Suomen tärkein itä-länsisuuntainen väylä. Se yhdistää Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntakeskukset. Valtatie 22 on merkittävä väylä elinkeinoelämän kuljetussuoritteiden ja huolto-varmuuden näkökulmasta. Tiellä kulkee paljon raskasta liikennettä eri puolilla Pohjois-Suomea sijaitseviin tuotantolaitoksiin ja lännen satamiin. Lisäksi tien varrella on useita kuntakeskuksia. VT 22 on Oulun, Pohjois-Suomen keskuksen, ja Kainuun välinen olennaisen tärkeä yhteys yrityksille, osaamiselle ja ihmisten terveydelle.

Valtion väyläverkon rahoitusta on lisättävä investointeihin ja väyläverkon ylläpitoon. Suomen kaikista luonnonvaroihin perustuvista uusista investoinneista 70 % keskittyy Pohjois-Suomeen. Hankkeiden kokonaisarvo on noin 14 miljardia euroa. Näistä merkittävimmät ovat Oulun StoraEnson kartonkitehdas-, Kemijärven Boreal Biorefin biosellutehdas- ja Kemin Metsä Groupin biotuotetehdas investoinnit, Paltamon KaiCell Fibresin biotuotetehdas sekä Raahen SSAB:n hiilivapaa teräksen tuotanto. Nämä edellyttävät investointeja pääradalle, satamiin ja pohjoisen tieverkon kaikille tasoille.

Liikenne 12- suunnittelukaudella perusväylänpidon rahoitustason nosto vuodesta 2025 alkaen on hyvä ja kannatettava asia erityisesti maantieverkon korjausvelan hallitsemiseksi. Suunnitelman linjaus siitä, että perusväylänpidon rahoituksen kohdentamisessa priorisoidaan hoidon ja käytön, korjauksen ja liikenteen hallinnan tarpeet pääväyläverkolla jättää kuitenkin pääväylä-verkkoon kuulumattomat väylät heikompaan asemaan.

VT 22 Oulu-Kajaani-Vartius Pohjois-Suomen tärkeimpänä poikittaisena yhteysvälinä ja kansainvälisenä liikenneyhteytenä tulee sisällyttää pääväyläasetukseen, ja samalla toteuttaa sen tieluokituksen muutos VT 6:ksi jatku-maan Kajaanista Ouluun.

Vaalan kunnan näkemys on, että yhteisrahoitusmalli valtion ja kuntien rahoituksen suhteen on kohtuuton. Se muuttaisi valtion ja kuntien kustannusvastuita ja lisäisi kuntien ja kaupunkiseutujen välistä eriarvoisuutta. Lähtökohtana tulee olla, että valtio vastaa valtion liikenneväylistä ja kunnat katuverkosta. Yhteisrahoitusmallin tulee koskea jatkossakin vain isoja hankekokonaisuuksia.

Liikenne 12 -suunnitelman investointiohjelman hankkeiden arvioinneissa ei pidä korostaa liikaa yksittäisen hankkeen tehokkuustavoitetta, koska käytössä olevat H/K-laskentamenetelmät ja arviointityökalut voivat johtaa tilanteeseen, jossa laskennallisina yhteiskunnallisina hyötyinä korostuvat pääasiassa tiheästi asuttujen alueiden väylähankkeet. On tärkeää arvioida hankkeita kokonaisuutena ottaen huomioon myös valtakunnalliset ja alueelliset toimintaympäristön muutokset ennakoivasti saavutettavuuden, kestävyys ja elinkeinojen kehittämisen näkökulmista.

Hankekohtaisissa arvioinneissa on lisäksi otettava huomioon myös rajat ylittävän liikenteen vaikutuksia ja suhde naapurimaiden kansallisiin liikennejärjestelmäsuunnitelmiin Euroopan laajuisen TEN-T-verkon, Barentsin alueen liikenteen (BEATA) ja esimerkiksi Koillisväylän datakaapelin näkökulmasta. Datakaapelin toteuttaminen Suomen kautta voidaan mahdollistaa valtion omistajaohjauksella.

Yhteistyön ja vuoropuhelun osalta Vaalan kunta toivoo jatkossa tiiviimpää vuorovaikutusta alueiden ja sidosryhmien kanssa. Liikenne 12 -suunnitelman toteuttamisen ja vaikuttavuuden kannalta tärkein tekijä on Väyläviraston johdolla laadittava investointiohjelma. Ohjelma on laadittava yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän ja alueellisten toimijoiden kanssa siten, että vuoropuhelu on aidosti osallistavaa, läpinäkyvää ja tietopohjaista.

Ystävällisesti

Miira Raiskila
Kunnanjohtaja
Vaalan kunta